

HELSETILSYNET

tilsyn med barnevern, sosial- og helsetjenestene

Justis- og beredskapsdepartementet
Postboks 8005 Dep

0030 OSLO

DERES REF: / YOUR REF:

VÅR REF: / OUR REF:

DATO: / DATE:

2014/904 1 RUM

16. september 2014

Hørings svar – Rapport fra arbeidsgruppe angående gjennomgått regelverk, organisering og behandling av barne bortførings saker i Norge

Vi viser til høringsbrev av 14.05.14 og brev om ny høringsfrist av 23.06.14 vedrørende ovennevnte rapport.

Statens helsetilsyn er overordnet tilsynsmyndighet på barnevernområdet. Gjennom de siste års tilsyn har vi vurdert ulike sider ved styring og praksis på dette området. Barnevernets tjenestetilbud og barnets medvirkning har vært sentrale tilsynsområder. På bakgrunn av våre tilsynserfaringer vil vi kommentere følgende endringsforslag fra høringsbrevet:

Høringsbrevets s. 186, pkt.10A, hhv 5 og 6:

"Det innføres regler om hvordan høring av barn skal gjennomføres i barne bortførings saker. Dette lovfestes i barne bortførings loven § 17."

"Det innføres en regel om at kostnader til sakkyndig i barne bortførings saker dekkes av staten."

Samtaler med barn i krevende livssituasjoner stiller store krav til den som skal snakke med barnet og samtalen kan være helt avgjørende i saker om barnets fremtid. Det bør ikke overlates til tilfeldigheter hvordan kvaliteten på en slik samtale skal være. Vi støtter derfor at det skal lovfestes hvordan barnet skal høres og at staten dekker kostnader til eventuelle sakkyndige.

Høringsbrevets s. 187, pkt.10A, 12:

"Det lovfestes en plikt for sentralmyndigheten til å underrette barneverntjenesten der barnet oppholder seg i alle tilfeller når et barn er bortført til Norge."

Når et mindreårig barn er tatt ut av sin vanlige omsorgssituasjon, fjernet fra en av foreldrene og tatt med til et annet land kan det være grunn til bekymring for barnets fysiske, psykiske og sosiale tilstand. Vi støtter derfor forslaget om lovfesting av en plikt for sentralmyndigheten til å underrette aktuell barneverntjeneste ved en bortføring til Norge.

Høringsbrevets s. 187, pkt 10C, 1:

"Det innføres en lovregel om at foreldrene ikke kan reise utenlands med barnet etter at det er truffet midlertidig vedtak i en akutsituasjon etter barnevernloven § 4-6 første og annet ledd eller foreløpig vedtak etter § 4-9 eller § 4-25, og der begjæring om omsorgsovertakelse eller atferdstiltak er oversendt fylkesnemnda."

Vi støtter forslaget. Imidlertid er vi i tvil om det er tilstrekkelig beskyttelse av barnet slik det er formulert i høringsbrevets pkt. 6.7.3 s. 50 nest siste avsnitt, om at foreldrene ikke kan reise utenlands med barnet der begjæring om tiltak som nevnt i de første kulepunktene på s. 49 er "...oversendt fylkesnemnda.". Før en begjæring oversendes fylkesnemnda vil barnets foresatte være varslet om barneverntjenestens beslutning. Vi ber derfor om at det vurderes en omformulering slik at perioden fra varsling til oversendelse ikke blir en gråsoner.

Det kan fremstå som noe uklart fra høringsbrevet hvorvidt lovendringsforslaget også inkluderer barn som bor *hjemme* mens de avventer fylkesnemndas behandling av barneverntjenestens begjæring. Vi legger til grunn for vår uttalelse at denne gruppen er inkludert i det foreliggende forslaget.

Høringsbrevets s.188, pkt 10C, 2:

"Det innføres en lovregel om at det i tilfeller der det er grunn til å tro at barnet er bortført til utlandet, gjelder fylkesnemndas vedtak for ett år av gangen, med enkelte vilkår."

I henhold til barnevernloven vil et vedtak i fylkesnemnda om omsorgsovertakelse falle bort dersom det ikke er satt i verk innen 6 uker fra vedtakstidspunktet. Dersom foreldrene tar barnet med til utlandet i denne perioden og vedtaket ikke kan iverksettes innen fristen, faller vedtaket bort. Utenlandsoppholdet vil dermed ikke lenger være ulovlig etter norsk rett.

Vi ser derfor det aktuelle forslaget som en god forsikring mot at frister overtredes, vedtak bortfaller og tilbakelevering ikke kan kreves i saker der det er grunn til å tro at barnet er bortført til utlandet. De skisserte vilkårene om at barnevernet må ha igangsatt en barnebortførings sak gjennom å sende en søknad etter Haagkonvensjonen 1980 til Justis- og beredskapsdepartementet eller å ha kontaktet Utenriksdepartementet synes hensiktsmessige.

Høringsbrevets s. 188, pkt.10C, 3:

"Når et barn bortføres fra barneverntjenesten i Norge, lovfestes en plikt for barneverntjenesten til å varsle lokale myndigheter v/barneverntjenesten i mottakerlandet. Sentralmyndigheten skal bistå barneverntjenesten med varslingen."

Vi støtter også dette forslaget. Barn med tiltak fra barnevernet i Norge er ekstra sårbare. En plikt til varsling til andre lands barnevernmyndigheter vil være et av få, men viktige virkemidler for bedre beskyttelse av det bortførte barnet.

Imidlertid er vi usikre på innholdet av beskrivelsen i høringsbrevets pkt. 7.8.9.2. I første avsnitt heter det at *"Barnets situasjon har i disse tilfellene vært slik at det har gitt grunnlag for omsorgsovertakelse eller andre tiltak fra barnevernets side."* For denne gruppen barn skal plikten til å underrette lokale myndigheter gjelde.

Det blir et uklart skille for oss mellom denne kategorien barn og det som står beskrevet i annet avsnitt i samme punkt, nemlig *”For andre barn som bortføres og som barnevernstjenesten i Norge har kjennskap til, må det vurderes i hvert enkelt tilfelle om det er en så stor grunn til bekymring for barnets situasjon ved bortføringen at en skal sende en bekymringsmelding til barnevernsmyndighetene i det landet barnet er bortført til”*.

Det synes her uklart både hva som er forskjellen mellom disse to beskrivelsene av barnets formelle tilknytning til barnevernet og også utydelig hvem som har ansvaret for å vurdere, ta initiativet til og å sende en bekymringsmelding til landet der barnet oppholder seg. Disse forholdene bør etter vår mening tydeliggjøres.

Med hilsen

Jo Kittelsen etter fullmakt
assisterende direktør

Runa Madsen
seniorrådgiver

Brevet er godkjent elektronisk og sendes derfor uten underskrift

Saksbehandler: Runa Madsen, tlf. 21 52 99 91